

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ"

Всеукраїнська науково-практична конференція

**«Медіаграмотність: нові технології та інструменти
протидії дезінформації в епоху штучного інтелекту»**

30 жовтня 2025

Національний університет «Одеська юридична академія»

Факультет журналістики

«Медіаграмотність: нові технології та інструменти протидії дезінформації в епоху штучного інтелекту»

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія»,

30 жовтня 2025 року)

Одеса 2025

Відповідальний за випуск:

Скалацька Олена Віталіївна

– доктор філософських наук, професор, декан факультету журналістики

Національного університету «Одеська юридична академія»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред. В.Колкутіна, упоряд. Ю.Грушевська]. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 79 с.

Матеріали конференції присвячені визначенню перспективних напрямів досліджень медіаграмотності, журналістики й соціальних комунікацій.

Призначається для науковців і викладачів у галузі соціальних комунікацій, а також аспірантів, студентів і широкого кола читачів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

© Національний університет

«Одеська юридична академія», 2025

Назаренко Оксана

МОВА МЕДІА: ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ТА МАНІПУЛЯЦІЯ В
СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ 42

Налівайко Андрій

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ВИКЛИК ДЛЯ ЛОГІКИ Й МИСЛЕННЯ..... 46

Новак Вадим

ТЕХНОЛОГІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: ВПЛИВ
НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ ТА СУСПІЛЬНІ ПРОЦЕСИ 50

Скалацька Олена

МЕДІАГРАМОТНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ПРОСТОРІ.....

Слободська Лариса

КРИЗА МОВНОЇ ЕТИКИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИДІЇ ВТОРИННІЙ
ТРАВМАТИЗАЦІЇ В ЕПОХУ «ОДНООСІБНОГО» МЕДІА:
УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ 59

Стекольников-Кукін Андрій

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ: ПІДВИЩЕННЯ
СТІЙКОСТІ СУСПІЛЬСТВА 64

Тоцький Роман

ДОВІРА ДО МЕДІА В ДОБУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ЯК НЕ
ВТРАТИТИ «ЛЮДСЬКИЙ ГОЛОС» 68

Хаміцевич Марія

ВЕРИФІКАЦІЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО КОНТЕНТУ В ІНТЕРНЕТ-
ВИДАННІ «МИКВІСТІ»: МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ФАКТЧЕКІНГУ
..... 72

Чабала Уляна

ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ НАРАТИВІВ (МІЖНАРОДНИЙ
АСПЕКТ): ЯК СПОРТ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ У
ПРОПАГАНДИСТСЬКИХ МЕДІА..... 76

Циберман Олександра

АНАЛІЗ КЛАСИФІКАЦІЇ РОЗВАЖАЛЬНИХ І ДЕМОНСТРАЦІЙНИХ
ФОРМ У МАСОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ..... 79

Ципердюк Іван

Хаміщевич Марія

ВЕРИФІКАЦІЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО КОНТЕНТУ В ІНТЕРНЕТ-ВИДАННІ «МИКВІСТІ»: МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ФАКТЧЕКІНГУ

Досліджено методи та інструменти фактчекінгу, які використовує інтернет-видання «МикВісті» для забезпечення верифікації мультимедійного контенту (фото, відео, аудіо) у своїх публікаціях. Проаналізовано ключові підходи, такі як зворотний пошук зображень, аналіз метаданих та застосування спеціалізованих онлайн-сервісів (наприклад, InVIDWeVerify), що допомагають виявляти дезінформацію та фейки.

Ключові слова: фактчекінг, верифікація, мультимедійний контент, інструментарій перевірки інформації.

Methods and tools of fact-checking used by the online publication "MykVisti" to ensure the verification of multimedia content (photos, videos, audio) in its publications were investigated. Key approaches such as reverse image search, metadata analysis, and the application of specialized online services (e.g., InVIDWeVerify) that help detect disinformation and fakes were analyzed.

Keywords: fact-checking, verification, multimedia content, information verification toolkit.

Сучасна журналістика функціонує в умовах надзвичайної інформаційної насиченості, коли обсяг контенту в інтернеті стрімко зростає. Водночас збільшується кількість фейкових новин, маніпуляцій і дезінформаційних матеріалів. Як зазначає І. Тонкіх[5, с. 211], критеріями якості онлайн-контенту нині виступають достовірність, перевіреність джерел і відповідальність за поширену інформацію. Це визначає актуальність верифікації мультимедійного контенту, особливо для локальних медіа, які мають обмежені ресурси, але високу довіру аудиторії. Миколаївське інтернет-медіа «МикВісті» є прикладом редакції, яка системно впроваджує процедури перевірки фото- і відеоматеріалів перед публікацією. Аналіз цього досвіду дає можливість окреслити ефективні інструменти фактчекінгу в українських регіональних ЗМІ. Мета і завдання дослідження Мета: аналіз методів і інструментів верифікації мультимедійного контенту, які

застосовуються в роботі інтернет-видання «МикВісті», та формулювання рекомендацій для підвищення стандартів перевірки матеріалів у регіональних медіа. Завдання: 1. Оглянути теоретичні підходи

Як підкреслює В. Галудзіна-Горобець [2, с. 150], фактчекінг у сучасних умовах – це не лише перевірка фактів, а й боротьба з системними дезінформаційними кампаніями, що особливо активізувались під час війни. Успішна перевірка мультимедійного контенту поєднує технічні засоби (аналіз зображень, метаданих, відео) та журналістську аналітику контексту. Д. Татарчук [4, с. 84] у своїй праці про інструменти фактчекінгу зазначає, що базові інструменти для українських медійників – це GoogleImages, TinEye, InVIDVerificationPlugin та AmnestyYouTubeDataViewer, які дозволяють перевіряти час появи контенту, джерело публікації й можливі ознаки редагування. На думку С. Пиртко й О. Малярчук [3], цифрова верифікація стає не лише інформаційною, а й репутаційною складовою діяльності ЗМІ – вона впливає на довіру аудиторії та формує сталість розвитку медійного середовища регіону. І. Вишневська [1, с. 528] акцентує, що мультимедійний контент підвищує емоційність сприйняття інформації, тому саме він найчастіше стає інструментом маніпуляції. Це потребує глибшої контекстної перевірки зображень: геолокації, погодних умов, візуальних орієнтирів тощо.

Основні доступні інструменти та їхні ролі:

1. Зворотний пошук зображень (GoogleImages, TinEye) – дозволяє встановити перші появи зображення в мережі та знайти модифіковані версії (CornellLibraryguide; Fiveable).

2. InVIDVerificationPlugin – набір інструментів для відео: екстракція ключових кадрів, перевірка метаданих, пошук кадрів у пошукових системах; корисний для хронометражу та відстеження першоджерела відео (InVIDproject).

3. AmnestyYouTubeDataViewer – допомагає знайти перші публікації відео на YouTube та витягнути ключкадри для зворотного пошуку (AmnestyInternational).

4. OSINT-підходи (геолокація, аналіз міських орієнтирів, погодних умов) — забезпечують контекстну перевірку зображення або відео (Bellingcatguides; Lyndon&Nyarko).

5. Аналіз EXIF-даних і цифрових слідів – дає технічну інформацію про пристрій та час зйомки (інструменти типу ExifTool).

Крім технічних ресурсів, верифікація потребує процедур: запис джерел, подвійна перевірка, документування розслідування – ці підходи описані в посібниках із медіаграмотності та OSINT-досліджень.

Практика верифікації у «МикВісті» Редакція «МикВісті» комбінує технічні інструменти з внутрішніми редакційними стандартами. Зокрема, під час отримання користувацьких фото чи відео журналісти здійснюють зворотний пошук у GoogleImages та TinEye. У випадках сумнівів перевіряють оригінальні файли через InVID або AmnestyDataViewer, щоб визначити час і місце першої публікації. Додатково використовують аналіз EXIF-даних та порівняння візуальних орієнтирів. Матеріали воєнної тематики проходять подвійну перевірку двома журналістами або зовнішніми джерелами. Такий підхід відповідає моделі фактчекінгу, яку описують Галудзіна-Горобець і Татарчук, наголошуючи, що верифікація має поєднувати технологічну перевірку з етичними стандартами журналістики.

Висновки. Українські дослідники підкреслюють, що верифікація мультимедійного контенту – невід’ємна частина журналістської відповідальності. Технічні інструменти (InVID, AmnestyDataViewer, GoogleImages, TinEye, ExifTool) ефективні лише за умови їх поєднання з контекстною перевіркою – геолокацією, погодними даними, офіційними повідомленнями. Для регіональних медіа доцільно створювати власні чек-листи верифікації мультимедіа, впроваджувати навчання з цифрової гігієни та документування перевірок. Подальші дослідження мають бути спрямовані на аналіз застосування цих інструментів у польових умовах регіональної журналістики та розробку рекомендацій для підвищення ефективності фактчекінгу.

Література

1. Вишневська І. Особливості використання інформації соціальних мереж в інформаційно-аналітичній діяльності. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*, 2015. Вип. 41. С. 521–530.
2. Галудзіна-Горобець В. Технології перевірки фактів у протистоянні дезінформації. *Український інформаційний простір*. 2022. С.149-153
3. Пиртко С. А., Малярчук О. О. Верифікація цифрових ЗМІ як маркетингового інструменту в контексті сталого розвитку регіонів. *Економіка і суспільство*. 2025.
4. Татарчук Д. О. Інструменти фактчекінгу при виявленні фейкової інформації в соціальних медіа. *Матеріали конф. «TheEuropeanDevelopmentTrends in Journalism, PR, Media and Communication»*. 2020. С. 84-86.
5. Тонкіх І. Ю. Критерії якості контенту інтернет-медіа. *Обрії друкарства*. 2018. № 1(6). С. 209–216.

Науковий керівник: Валентина Стекольщикова, к.н.соц.ком., доц., завідувачка кафедри журналістики та філології ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»